

פרשת ויקרא

(ע"פ הרב מרדכי סטבון)

המילה הראשונה שבפרשתנו היא גם שמה של הפרשה. כשמתבוננים מקרוב, שמים לב שהאות האחרונה של המילה "ויקרא" כתובה קטנה יותר משאר האותיות. אנו גם נציין שכל מסכת בתלמוד מתחילה בדף ב' ולא בדף א', למרות שההיגיון נותן שהדף הראשון היה צריך להיות דף א'. מה הסיבה?

כותב הרמב"ם: המטרה היא לדעת ולשים לב שאין אנו יודעים דבר! פירוש הדבר, שאם אדם טוען שהוא יודע את הכל, הוא אינו מסוגל ללמוד דבר. כל מסכת מהגמרא פותחת בדף ב' כדי ללמד אותנו, שאפילו אם אנו מכירים את כל התלמוד, במציאות, אין אנו מכירים אפילו את הדף הראשון!

כעת, מובן לנו מדוע בפרשתנו כתובה האלף הראשונה כאות קטנה. הדבר מלמד אותנו, שכדי להיות מסוגלים ללמוד, עלינו לראות את עצמנו כקטנים מאוד.

קרה שרב אחד חיפש עבור בתו בחור ישיבה, שהוא הטוב ביותר. הוא פנה לראש ישיבה גדולה ומפורסמת, שימצא לו תלמיד המסוגל לענות לתיאור הזה. ראש הישיבה לא ידע את מי להציע, וביקש מהרב לבחור בעצמו.

הרב קיבץ את כל הבחורים ואמר להם: "מי שיענה לשאלה הקשה ביותר, שאשאל אתכם יזכה לשאת את בתי!" הרב שאל את שאלתו, וכולם, ללא יוצא מן הכלל, ניסו להשיב תשובה. אבל שום תשובה לא מצאה חן בעיני הרב, והוא החליט לנסוע. אבל תלמיד אחד רץ אחריו וצעק לו "הרב, חכה!"

"יש לך את התשובה?" שאל הרב.

"לא, ואינני מעוניין להתחתן כעת. אבל, הואיל נא לתת לי את התשובה, שאלמלא כך, לא אצליח להירדם בלילה!"

"לא ציפיתי לתשובה" ענה הרב, עם חיוך גדול על פניו. "עבור בתי, אני רוצה בחור, שרוצה לדעת את התשובה, ומבקש מכל לבו ללמוד. אתה תהיה החתן של בתי..."

==--==

"וְהַנּוֹתֵרֶת מִן הַמִּנְחָה..." (ויקרא, ב: ג)

רש"י: "כהן גדול נוטל חלק בראש שלא במחלוקת, וההדיוט במחלוקת" כלומר, הכהן הגדול לוקח לעצמו מה שהוא רוצה, והכהנים האחרים מחלקים ביניהם מה שנשאר מהקורבן. ניתן להבין את דברי רש"י בצורה אחרת. הכהן גדול, שהוא אדם גדול, לוקח את

חלקו ללא מחלוקת, כי באופן טבעי הוא יושב בראש, מפאת תפקידו. לעומת זאת, הכוהנים האחרים שרוצים להתקדם, משתמשים במחלוקת כדי לקבל חלק.

כשרואים ויכוחים בתוך קהילה, חשוב להבחין מי הם המעורבים בוויכוח. ניווכח שה"אש" נובעת מאנשים "קטנים", לא חשובים, החומדים לכבוד. הם חושבים שאם אין מחלוקת, הם מעולם לא יתמנו כאחראים על הקהילה, כי, בסופו של דבר, מי ישים לב להם?

אבל איש חשוב מסרב להתערב במריבות, כי הוא יודע כי בעת שלום יכבדו אותו, ועם המחלוקת, הוא יושפל.

מריבה היא אחת הדברים המסוכנים ביותר, המעוררים קטרוג נגד עם ישראל.

==--==

כפי שראינו בדבר התורה הקודם, מחלוקת הינה אחד האיסורים החמורים ביותר בתורה.

אמר הרב שטיינמן זצ"ל: אנשים רבים, שומרי תורה ומצוות, חושבים שעל האנשים שאינם דתיים לחזור בתשובה, כי הם אוכלים מאכלים אסורים. אבל אנו, לעיתים קרובות, אוכלים "מאכלים אסורים": שנאת חנם, מריבות, תאוות בצע... בשנים האחרונות, מספר רב של נשים התאלמנו, וילדים רבים הפכו ליתומים. מי יכול לאשר שהסיבה למצב הזה היא איננה המחלוקת? גם אם הדבר פוגע באנשים שאינם צד למחלוקת. כולנו קשורים אחד לשני. כדי להימנע מהמחלוקת, ממשיך הרב שטיינמן, ראוי להוסיף בסוף העמידה את התפילה הקטנה הזאת: "יהי רצון מלפניך, ריבונו של עולם, שתצילני מיצר הרע, מהמחלוקת, משנאת חנם, ותיטע בליבי ובלב כל עמך ישראל, אהבת הזולת, כדי למצוא חן בעיניך ובעיני כל אדם".

==--==

"כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַה' לֹא תַעֲשֶׂה חֶמֶץ, כִּי כָל שָׂאֵר וְכָל דְּבַשׁ, לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לַה' " (ויקרא, ב: יא).

אסור היה להקריב את המנחות, כשהן מכילות שאור או דבש. לעומת זה, חייבים היו להוסיף מלח.

ידוע שאנו חייבים לברוח מהקנאה, ומהרצון והרדיפה אחרי הכבוד. באשר לקנאה, חייבים להתרחק ולברוח ממנה יותר מאשר מכל תכונה אחרת.

אולם, קיימת קנאה חיובית: לקנא ברעהו ברמת לימוד התורה. ואומנם הרצון לבקש להשיג את רמת הלימוד של החבר מאוד מועיל, כי הדבר מאפשר להתעלות על עצמנו.

החתם סופר כותב שהשאור רומז על רדיפת אחרי הכבוד, והדבש מקביל לתאוה. לפי הרעיון הזה, הפסוק בבירור אומר שאסור לבעלי תכונות אלה להשתתף בעבודת ה'.

לעומת זאת, המלח, המקביל לקנאה, חייב להצטרף למנחתנו, כי הוא נובע מהמים. ובעת בריאת העולם, שררה קנאה בין המים העליונים ובין המים התחתונים. מכאן אנו לומדים שמותר לקנא בחברנו בנושא של עליונות רוחנית.

==--==

"... וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ" (ויקרא, ג: יז)

במזרח אירופה, היו נפוצות האשמות מחפירות בין אויבי ישראל, בנושא שכאילו היהודים היו רוצחים ילד צעיר, כדי להשתמש בדמו לאפיית המצות.

במקרה אחד, הובא הדבר לפני בית משפט. רב העיר התייצב כדי להגן על עדתו. במשך השימוע, ביקש הרב מבית המשפט אישור להזמין האישה היהודייה הראשונה שתעבור ברחוב. נכנסה אישה, והרב ביקש ממנה להכין לו חביתה. האישה החלה לשבור ביצים, ובדקה אותם אחת אחת בקפדנות.

הרב שאל אותה: "מדוע את בודקת את הביצים בצורה הזו?"

באופן טבעי, היא ענתה: "אני רוצה להיות בטוחה, שאין בהם דם".

התשובה הפשוטה הזאת זיכתה מיידית את הקהילה היהודית...

==--==

"וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזַל" (ויקרא, ה: כג)

גנב הרוצה לתקן את חטאו חייב להחזיר את הגזלה לבעלה. הדבר הינו צעד הכרחי בתהליך התשובה.

למרבה הצער, אנשים רבים נכשלים בגנבה, ואינם יודעים למי להחזיר את החפץ הגנוב. בעל "החפץ חיים" מספר מה שקרה לו בעניין הזה. כאשר הוא היה רק בן ארבע! הוא טייל עם חברים בשוק, כשמגשו מלא תפוחים של סוחר אחד התהפך, והתפוחים התפזרו לכל הרוחות... הילדים הזדרזו לאסוף את התפוחים, שמחים כולם על שמצאו "מטמון".

זמן קצר לאחר מכן, הילדים למדו בבית הספר על איסור גניבה, ועל מצוות עשה להחזיר את הגזלה. ילד אחד החל לרעוד, והלך אל הוריו וביקש מהם מטבע כסף קטן. בלי להפסיד שום זמן, הוא ניגש לסוחר, קנה מספר תפוחים, וריקן את שק התפוחים שקנה על ערימת התפוחים של הסוחר. הילד הזה, לבטח ניחשתם, היה "החפץ חיים".

הסיפור הזה סופר על ידי הרב אלחנן וסרמן הי"ד בעת ההספדים על "החפץ חיים". הוא שאל אז, מה כוחו של "החפץ חיים"? והוא ענה: כוחו הוא במודעות על חשיבות המצוות. הוא למד כדי לעשות. זוהי גדולתו של "החפץ חיים", וזאת, מאז גילו הרך ביותר.

